

Piteå kommun
kommun@pitea.se

2019-12-12
Dnr 2019:2959

Rektorn för Rönnskolan
sara.ronnback@pitea.se

Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av undervisningen i
grundsärskolan vid Rönnskolan i Piteå
kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) en kvalitetsgranskning av undervisningen i grundsärskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen i grundsärskolan, med fokus på de högre årskurserna (6–9). I granskningen riktas särskild uppmärksamhet mot i vilken utsträckning undervisningen ligger på en nivå som erbjuder eleverna rika kunskapsutmaningar utifrån deras förutsättningar. Granskningen har också fokus på kvaliteten i skolans samlade arbete med att bedöma elevernas kunskapsutveckling.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning utformas undervisningen så att eleverna ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling?
2. I vilken utsträckning sker en god och kontinuerlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen.

Kvalitetskriterierna är Skolinspektionens uttolkning av *författningar inom skolområdet, Skolverkets allmänna råd, forskningsöversikter* samt den erfarenhet som Skolinspektionen har fått genom sin samlade *tillsyns- och granskningsverksamhet*. Avgränsningar har gjorts inom respektive bedömningsområde. Skolinspektionen gör i sin granskning därför inte anspråk på att vara allomfattande. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Granskningen genomförs i 30 skolenheter och i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Rönnskolan, i Piteå kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Rönnskolan den 14–15 november 2019. Besöket genomfördes av Malin Lundquist och Daniel Nilsson. Intervjuer med rektorn, lärare, elever och klassassistenter samt observationer av undervisning i en klass där eleverna läser ämnen har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området.

Beslut

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

Bedömning av elevernas kunskapsutveckling

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för samtliga lärare som undervisar eleverna i grundskolan att utveckla bedömarkompetensen genom samarbete med kollegor.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 juni 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till: skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr 2019:2959) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

1. Undervisningens utformning och nivå

Inom detta område granskas **i vilken utsträckning undervisningens utformning och nivå ger alla elever förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling**. Här ingår att granska om eleverna ges en strukturerad undervisning, vilket bland annat innebär att den planeras och genomförs utifrån styrdokumentet, att syftet tydliggörs för eleverna samt att de olika delarna i undervisningen hänger samman på ett tydligt sätt. Vidare granskas om eleverna ges en undervisning som är stimulerande och utmanande utifrån elevernas behov och förutsättningar samt utformas utifrån höga förväntningar på eleverna. Elevernas delaktighet i undervisningen och i det egna lärandet granskas också samt elevernas möjligheter att samspela, samarbeta och lära tillsammans med andra elever.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i hög utsträckning utformas så att eleverna ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Lärarna bedriver en strukturerad undervisning som utgår från de mål, syften och det centrala innehåll som anges i styrdokumentet. Undervisningen präglas av höga förväntningar på eleverna vilket bland annat synliggörs genom utmanande arbetsuppgifter. Den kännetecknas även av ett tillåtande klimat med varierande och stimulerande uppgifter.

Strukturerad undervisning

Eleverna i Rönnskolan erbjuds en strukturerad undervisning med utgångspunkt i styrdokumentet. Av såväl intervjun med lärare som av de dokument som utredarna har tagit del av framgår att undervisningen planeras utifrån de mål, syften och det centrala innehåll som anges i läroplanen. Det framgår även med tydlighet utifrån de lektionsobservationer som genomförts då lärare synliggör målen för respektive lektion för eleverna och ofta stämmer av elevernas lärande gentemot de angivna målen med undervisningen. Undervisningen följer en struktur som är tydlig för eleverna och bidrar till att ge dem sammanhang och överblick, vilket framgår av såväl intervjuer med elever, lärare, klassassistenter som av observationer. Den gemensamma lektionsstrukturen med start- och sluttider bidrar till att bibehålla elevernas engagemang och koncentration. Ett viktigt hjälpmedel är klockan som synliggör för eleverna hur länge respektive moment pågår.

I undervisningen ges eleverna på flera olika sätt ett aktivt lärarstöd. Inför varje lektion sker en kort avstämning mellan lärare och klassassistenter. Då får läraren information om hur elevernas dag hittills har varit och om det hänt något som läraren bör ta hänsyn till. Läraren ger information till klassassistenten om hur läraren vill att de ska arbeta med och stötta olika elever under lektionen. Observationerna visar att lärare och klassassistenter hjälps åt att aktivt stötta elever genom att se till att de kommer igång med uppgifter och att deras engagemang bibehålls.

Stimulerande och utmanande undervisning

Undervisningen stimulerar och utmanar eleverna utifrån deras förutsättningar så att de erbjuds rika kunskapsutmaningar. Vid planering och genomförande av undervisningen har

lärarna höga förväntningar på eleverna och deras förmåga att utvecklas. Lärarna beskriver att de gemensamt diskuterar förväntningar på eleverna och hur de på bästa sätt ska få varje elev att utvecklas kunskapsmässigt så långt som möjligt. Exempel på detta är att lärarna hjälps åt att hitta arbetsuppgifter som utgår från elevens specialintresse och samtidigt utgår från kursplanen i aktuellt ämne och ryms inom det arbetsområde som klassen för tillfället arbetar med.

Lärarna tar hjälp av klassassistenterna för att hitta lämpliga sätt att utmana eleverna utifrån respektive elevs förutsättningar och kunskapsnivå. Vid observationerna ges flera exempel på detta. Ofta utgår eleverna från samma arbetsuppgift men de utmanas individuellt genom hur mycket stöd de ges. Exempelvis när en elev redovisar består stöttningen endast av att läraren fyller på med förtydligande meningar för att sammanhanget inte ska gå förlorat, medan stöttningen till andra elever består av att läraren får uttrycka hela meningar och elever fyller på med enstaka ord. Ytterligare ett sätt att utforma undervisningen så att den ger eleverna utmaningar på den kunskapsnivå de befinner sig är att lärarna ger dem olika uppgifter inom samma område och olika arbetsböcker utifrån kunskapsnivån, vilket observationerna ger flera exempel på. Bland annat genom ett spel där eleverna ska träna på att växla pengar. Eleverna arbetar i smågrupper och spelets komplexitet är anpassat utifrån respektive grupps kunskaper.

Av intervjuer med lärare och observationer framgår att lärarna medvetet planerar lektionerna så att eleverna får arbeta på olika sätt och i olika konstellationer samt att de får använda flera sinnen. I undervisningen finns en stor variation av arbetssätt och arbetsformer, exempelvis gemensamma genomgångar, enskilt arbete, grupparbeten och experiment. Som exempel kan nämnas att vid en genomgång av ett arbetsområde inom de naturorienterade ämnena repeteras föregående lektion för att sammanhanget ska bli tydligt. Därefter möter eleverna det nya innehållet i form av en genomgång som förstärks av bilder, filmer och ett experiment. Därefter utarbetar de gemensamt ett protokoll om experimentet för att slutligen spela ett spel i smågrupper för att ytterligare befästa de nya kunskaperna. Denna struktur, där eleverna ges möjlighet att fördjupa och utveckla sitt lärande genom att de får möta aktuellt material vid flera tillfällen och på olika sätt, används genomgående i undervisningen.

Undervisningen bedrivs i ett tillåtande och uppmuntrande klimat där personalen arbetar för att skapa goda relationer med eleverna. Klassassistenterna är viktiga i detta arbete då de alltid finns i elevernas närhet och är viktiga informations-bärare mellan de olika lektionerna och rasterna. Av observationerna framgår att eleverna uppmuntras att vara aktiva i gemensamma diskussioner och att våga prova nya saker. Det är tydligt för eleverna att uppgifterna är till för att de ska träna på olika färdigheter och på så sätt utveckla sina kunskaper.

Elevernas delaktighet i undervisningen och det egna lärandet

Eleverna ges goda möjligheter att påverka undervisningen och att vara delaktiga i det egna lärandet. Genom den variation och utformning av undervisningen som beskrivits ovan ges eleverna möjlighet att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna ofta efterfrågar elevernas synpunkter på undervisningen för att kunna anpassa den utifrån hur eleverna tycker om att arbeta, men även utifrån vad som intresserar eleverna. Eleverna får återkoppling på sitt arbete och sin kunskapsutveckling på flera sätt. Dels genomförs utvecklingssamtal varje termin,

dels tydliggör lärarna och klassassistenterna kunskapsutvecklingen för eleverna i undervisningen. För att synliggöra lärandet för eleverna används bland annat elevernas egna arbeten där eleverna exempelvis kan se hur deras texter utvecklas. Ett annat exempel utifrån observationerna är att eleverna genom samtal med läraren får reflektera över hur deras strategier kring växling och pengar förändras och utvecklas med tiden.

Sammanfattningsvis har Skolinspektionens granskning inte visat annat än att det granskade området fungerar väl.

2. Bedömning av elevernas kunskapsutveckling

Inom detta område **granskas i vilken utsträckning det sker en god och kontinuerlig bedömning som stödjer elevernas lärande**. Här ingår att granska lärarnas arbete för att kontinuerligt dokumentera och bedöma elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven i kursplanerna. Vidare granskas hur lärare använder sig av formativ bedömning i planeringen och genomförandet av undervisningen. Det gemensamma arbetet med bedömning och strukturer för utveckling av bedömningspraktiken granskas också samt de förutsättningar rektorn ger för ett sådant arbete.

Skolinspektionen bedömer att det i hög utsträckning sker en god och kontinuerlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling av lärarna som i huvudsak undervisar i grundsärskolan. Det sker ett systematiskt och kontinuerligt gemensamt arbete för att utveckla bedömningsarbetet, men möjligheten till samverkan behöver förbättras, så att även de lärare som i huvudsak undervisar i grundskolan, men som har viss del av sin undervisning i grundsärskolan, kan utveckla bedömarkompetensen inom skolformen.

Lärarnas arbete med bedömning

Lärarna kartlägger, värderar och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt. För att ta reda på elevernas kunskaper använder sig lärarna av olika bedömningsformer, exempelvis muntliga och skriftliga redovisningar. Lärarna har olika metoder för att regelbundet bedöma de kunskaper som eleverna visar under lektionerna. Som exempel kan nämnas att under en av de observerade lektionerna arbetar elever i smågrupper samtidigt som läraren iakttar och lyssnar hur de resonerar för att lösa den aktuella uppgiften. Under en annan lektion sitter istället läraren tillsammans med eleverna och stämmer av deras respektive elevtexter för att se hur de arbetar mot lektionens mål. Av intervjuer med lärare och klassassistenter framgår att i de lärsituationer där klassassistenterna deltar, stämmer lärare och klassassistent av vad eleverna visar för kunskaper och om det är någonting särskilt som behöver repeteras vid nästkommande lektion. I diskussioner tar lärarna hjälp av varandra för att få en så mångfasetterad bild av elevernas kunskaper som möjligt. Till exempel kan en elev visa vissa kunskaper i ett ämne som läraren i ett annat ämne inte har kunnat bedöma. Tack vare samarbetet drar lärarna nytta av varandras erfarenheter så att de kan utforma undervisningen och få ett så brett bedömningsunderlag som möjligt.

Av lärarintervjun framgår att lärarna dokumenterar bedömningar kontinuerligt, dels som ett underlag för att utvärdera undervisningen dels för att ha ett väldokumenterat

underlag ifall någon elev eller elevs vårdnadshavare efterfrågar betyg. På skolenhetens gemensamma lärplattform finns elevernas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för varje ämne. Vid utvecklingssamtalet går elevens mentor igenom de skriftliga omdömena med eleven och elevens vårdnadshavare och de formulerar tillsammans områden som eleven behöver utveckla. Av den individuella utvecklingsplanen framgår vilka skolenhetens insatser är samt vad eleven och vårdnadshavarna kan göra.

Lärarna och rektorn är väl insatta i den möjlighet till flexibilitet som grundsärskolan erbjuder vad gäller att läsa utifrån olika kursplaner alternativt att läsa ämnen eller ämnesområden eller en kombination därav. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det görs kontinuerliga avstämningar om det finns elever som har möjlighet eller gynnas av att läsa efter grundskolans läroplan alternativt läsa ämnesområden enligt grundsärskolans läroplan.

Skolans gemensamma arbete med bedömning

Det gemensamma arbetet med bedömning är inte tillräckligt utvecklat eftersom inte samtliga lärare som undervisar i grundsärskolan deltar. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna, som har all sin tjänst inom grundsärskolan, har gemensamma bedömningsmöten på avsatt mötestid. Lärarna utvecklar sin bedömningspraktik genom samtal kring bland annat de begrepp som används i kunskapskraven. I bedömningsmötena diskuterar lärarna individuella betyg eller bedömningar för att stärka den gemensamma bedömarkompetensen och skapa en samsyn. Utöver det sker ständiga diskussioner om bedömning i lärarnas gemensamma arbetsrum. I några ämnen undervisas eleverna av lärare som i huvudsak undervisar i grundskolan. Dessa lärare deltar inte i ovan nämnda sammanhang och får heller ingen handledning inför bedömning och eventuell betygssättning i grundsärskolans ämnen. Det framgår av lärarintervjun att lärare som i huvudsak undervisar i grundskolan upplever att bedömningsarbetet inom grundsärskolan är svårt.

Identifierat utvecklingsområde

Elevernas lärande ska stödjas genom en god och kontinuerlig bedömning av deras kunskapsutveckling. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med att bedöma elevernas kunskapsutveckling. I Rönnskolan finns gemensamma strukturer för att utveckla arbetet med bedömning av elevernas kunskapsutveckling. I dessa sammanhang deltar emellertid inte de lärare som undervisar i grundsärskolan men som har huvuddelen av sin undervisning i grundskolan. Ett samarbete där alla undervisande lärare deltar skulle, utöver att främja bedömarkompetensen, även kunna ge effekter kring planering och möjligheter att koppla undervisningen i de olika ämnena till varandra för att ytterligare anpassa undervisningens innehåll och arbetsformer till elevernas intressen och omvärld.

Därför bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver skapa förutsättningar för samtliga lärare som undervisar eleverna i grundsärskolan att utveckla bedömarkompetensen genom samarbete med kollegor.

X Eleonor Duvander

2019-12-12

Beslutsfattare
Signerat av: Eleonor Duvander

X Malin Lundquist

Beslutsfattare

Föredragande
Signerat av: Malin Lundquist

Föredragande

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Daniel Nilsson och Sarah Vinterlycka deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisningen-i-grundsarskolan/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Piteå kommun är huvudman för Rönnskolan. Rönnskolan är en grundsärskolenhet som är förlagd till två närliggande skolbyggnader. Rönnskolan omfattar årskurserna 1–9 och där går totalt 50 elever fördelade på åtta klasser. Eleverna läser ämnen, ämnesområden eller en kombination av dessa. Skolenheten leds av en rektor. Elva lärare ansvarar för merparten av undervisningen i grundsärskolans ämnen och ämnesområden. För undervisningen i ämnena idrott och hälsa samt slöjd ansvarar lärare som framförallt undervisar i grundskolan.

Bilaga 2: Författningsstöd till den tematiska kvalitetsgranskningen av undervisningen i grundskolan

---

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjlighet till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

11 kap. 2 §

Grundskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

11 kap. 5 §

Grundskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

11 kap. 8 §

Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

11 kap. 15 § 1 st

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

11 kap. 16 § 1–3 st

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

11 kap. 16 a § 1–3 st

I årskurs 6–9 ska läraren, om eleven får undervisning i ett ämnesområde eller ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i ämnesområdet eller ämnet, och

2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnesområdet eller ämnet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Skolförordningen (2011:185)

5 kap. 2 §

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

**Förordning (SKOLFS 2010:255) om läroplan för grundskolan, reviderad 2018,
1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3
Elevernas ansvar och inflytande, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar**

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

- Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver skapa förutsättningar för samtliga lärare som undervisar eleverna i grundskolan att utveckla bedömarkompetensen som är specifik för grundskolan genom samarbete med kollegor.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: